

Islamitische Geestelijke Verzorging in de Thuisituatie

De islamitische sector van de Vereniging voor Geestelijk VerZorgers in Zorginstellingen (VGZ) is een groeiende sector met ongeveer 100 leden. Deze sector professionaliseert en wordt steeds zichtbaarder in de zorginstellingen. Alle Islamitische geestelijke verzorgers (IGV'ers) zijn breed opgeleid en gespecialiseerd in het begeleiden van existentiële- en zingevingsvragen en lid van VGZ en SKGV.

Nu ook meeste IGV'ers zijn als ZZP'er actief om islamitische geestelijke verzorging te bieden in de thuisituatie bij lokaal centrum voor levensvragen. Momenteel zijn we bezig met het opstellen van een landkaart van islamitisch geestelijke verzorgers in Nederland. In de landkaart komen straks alle namen islamitische geestelijk verzorgers, met een CMO zorgzending. Deze kan door zorgprofessionals, instanties en cliënten geraadpleegd worden wanneer zij op zoek zijn naar een islamitisch geestelijke verzorger in een bepaalde regio.

Islamitische geestelijke verzorging thuis is van onschatbare waarde voor het welzijn, de harmonie en de ontwikkeling van individuen en gezinnen, en verdient daarom onze volledige steun en erkenning. Om laagdrempelige, solide en evenwichtige zorg te bieden, waarbij alle cliënten, ongeacht hun religieuze achtergrond, zich gehoord, begrepen en gesteund voelen, is het essentieel dat islamitische geestelijk verzorgers verbonden zijn aan het Centrum voor Levensvragen (CVL). Zij zijn competent in het begrijpen en ondersteunen van diverse zingevingsvragen. Deze IGV'ers zijn vertrouwd met de culturele en religieuze tradities binnen de islam, beheersen de (emotionele) taal, en delen dezelfde achtergrond, wat het opbouwen van een vertrouwensband vergemakkelijkt. Daarbij hechten zij als professionals veel belang aan toegankelijkheid voor andere religies, zodat ieder mens tot zijn recht komt. Voor moslimpatiënten wordt hun islamitische geloof als een verrijking en meerwaarde ervaren.

Waarom Islamitische geestelijke verzorging

Het groeiend bewustzijn van culturele diversiteit en religieuze en levensbeschouwelijke praktijken in de hedendaagse samenleving en de impact ervan op de zorgverlening vraagt om een cultuur sensitieve zorg te bieden. Nu de onze samenleving cultureel en levensbeschouwelijk steeds meer divers wordt, wordt ook de noodzaak van een cultuur sensitieve zorg steeds groter.

Het begrijpen van de culturele en religieuze achtergrond van de zorgvrager is belangrijk om hun zorgervaring beter te begrijpen en hierop in te kunnen spelen. Uit de huidige zorg praktijk blijkt een grote behoefte bij zorgverleners aan handvatten en tips voor de interculturele communicatie en voor de vergroting van hun cultuursensitiviteit; in bijzonder in het contact cliënten met islamitische achtergrond.

Het is van cruciaal belang dat zorgfaciliteiten in Nederland erkennen en ondersteunen dat de moslimgemeenschap behoefte heeft aan geestelijke zorg die is afgestemd op hun geloofsovertuigingen en culturele achtergrond. Islamitische geestelijke verzorging thuis biedt de mogelijkheid om zorg te ontvangen die rekening houdt met de culturele en religieuze achtergrond van moslimcliënten, bijvoorbeeld ouderen met een migratieachtergrond. Migrantouderen kunnen specifieke geloofsovertuigingen en rituelen hebben die belangrijk zijn voor hun (palliatieve) zorg. Het spreken met een geestelijk verzorger in hun moedertaal maakt het mogelijk om deze aspecten van hun geloof en spiritualiteit beter te begrijpen en te integreren in hun zorgplan, wat belangrijk is voor hun geestelijk welzijn. Dit maakt ook mogelijk om emoties, angsten en spirituele behoeften op een meer open en begripvolle manier te delen. Door een geestelijk verzorger in te schakelen die de moedertaal van de client/patiënt spreekt, kunnen ook taalbarrières en mogelijke misverstanden

worden overwonnen en kan effectieve communicatie worden bevorderd om zo de kwaliteit van zorg te verbeteren en tegemoet te komen aan hun culturele en spirituele behoeften.

De Rol van Islamitische Geestelijke Verzorgers

Islamitische geestelijke verzorgers zijn vaak ook betrokken bij lokale maatschappelijke en landelijke moslimorganisaties. Hun rol is niet alleen gericht op ethische kwesties vanuit islamitische achtergrond, maar ook op thema's van culturele, religieuze, juridische en ethische normen die spelen in de zorgsetting. Ze streven naar een inclusieve, empathische en respectvolle benadering van zorg, waarbij rekening wordt gehouden met de culturele en religieuze behoeften van deze doelgroep.

Islamitische geestelijke verzorging speelt een essentiële rol in het bevorderen van welzijn en harmonie binnen de thuisomgeving. Ten eerste biedt het een stabiel referentiekader voor individuen en gezinnen, waarin ethische normen en waarden worden versterkt. Dit bevordert een gezonde ontwikkeling van identiteit en karakter bij zowel kinderen als volwassenen. Bovendien is bijdrage van islamitische geestelijke verzorging groot in het bevorderen van empathie, mededogen en respect binnen het gezin. Het stimuleert het streven naar rechtvaardigheid, vergeving en vrede, waardoor conflicten worden verminderd en relaties worden versterkt.

Tegenwoordig spelen IGV'ers bijvoorbeeld binnen de jeugdzorg en bij lokale maatschappelijke organisaties belangrijke rol. Ze worden vaak informeel benaderd via moskeeën gemeenschappen en buurthuizen. Veel jongeren kampen met identiteitsproblemen, genderoriëntatievraagstukken of een crisis tussen twee culturen, en hebben daarbij emotionele ondersteuning nodig. Door deze begeleiding voelen jongeren zich weer verbonden met hun familie en tradities, zonder schaamte of de behoefte zich terug te trekken. Dit speelt een belangrijke rol in hun persoonlijke ontwikkeling en welzijn. Jongeren waarderen het enorm wanneer ze buiten hun familie om kunnen praten over hun gevoelens en vragen. Ze voelen zich gehoord en gezien door deze vertrouwelijke gesprekken, wat hen helpt om hun gedachten te uiten zonder angst voor oordeel. Dit biedt hen de ruimte om zichzelf beter te begrijpen en te ontwikkelen.

Daarnaast dient islamitische geestelijke verzorging als een bron van troost en steun tijdens moeilijke tijden en/of palliatieve fasen na ontslag uit het ziekenhuis bij ernstige ziekte, terminale zorg of stervensbegeleiding. De spirituele aspecten van het geloof, zoals gebed, vasten en contemplatie, kunnen mensen helpen veerkrachtiger te worden in het omgaan met uitdagingen en tegenslagen in het leven. IGV'ers ondersteunen niet alleen individuele moslimcliënten, maar ook hun familie/mantelzorgers in moeilijke tijden. Ze kunnen bijvoorbeeld helpen bij het organiseren van rituelen en gebeden, het bieden van troost en het bevorderen van begrip en solidariteit binnen de gemeenschap. Hun emotionele en spirituele ondersteuning wordt enorm gewaardeerd door moslim patiënten/cliënten en diens familie.

Geestelijk verzorgers worden momenteel geconfronteerd met uitdagingen die samenhangen met religie en zorg in het openbare domein. Zulke uitdagingen hebben betrekking op de achtergronden van patiënten, de sociaal-culturele context van religies en de integratie in verschillende zorgorganisaties. Daarom geven IGV'ers educatieve workshops en trainingen voor zowel zorgverleners als leden van de moslimgemeenschap over onderwerpen zoals spirituele zorg, rouwverwerking, ethische dilemma's in de zorg, islamitische palliatieve zorg, stervensrituelen in de islam en meer. Ze adviseren zorgverleners en professionals ten aanzien van ethische, levensbeschouwelijke en zingevingsvraagstukken vanuit islamitisch perspectief. Kennis van cultuur is basis voor het begrijpen van ziektebeeld, pijnbeleving en ziektegedrag naast culturele gevoeligheid en attitudes. Ze zijn in staat een brug te vormen tussen zorgverleners en zorgvragers met een islamitische achtergrond en helpen om culturele sensitiviteit te bevorderen.

Toegevoegde Waarde van IGV bij CVL

Islamitische geestelijke verzorgers kunnen diverse diensten bieden aan Centra voor Levensvragen (CLV) om moslims te ondersteunen bij levensvragen en zingeving zoals boven wordt beschrijven. In de thuissituatie bieden IGV'ers Thuis een waardevolle ondersteuning aan moslimcliënten door rekening te houden met hun culturele en religieuze achtergrond. IGV'ers begrijpen de diversiteit van geloofsopvattingen en passen hun begeleiding en ondersteuning aan op basis van de individuele behoeften van elke moslimpatiënt. In de ogen van zorgvragers met een islamitische achtergrond is de zending belangrijk om bekwaamheid en bevoegdheid binnen de islamitische theologie en geestelijke verzorging te kunnen laten zien.

Ze kunnen dus persoonsgerichte individuele begeleiding bieden aan moslimcliënten die behoefte hebben aan emotionele en religieuze ondersteuning bij levensvragen, ziekte, rouw of andere moeilijke situaties. Dit kan onder meer bestaan uit gesprekken, counseling, en het bieden van een luisterend oor. IGV'ers kunnen helpen bij het omgaan met existentiële angsten, het vinden van innerlijke rust en het voorbereiden op het hiernamaals volgens islamitische tradities wanneer ze geconfronteerd worden met het naderende einde van het leven.

Door samen te werken met een IGV kan een CLV een waardevolle bijdrage leveren aan het bevorderen van spirituele zorg en het tegemoetkomen aan de behoeften van hun cliënten met een islamitische achtergrond in hun regio. Het bevorderen van cultuur sensitieve zorg en het versterken van de competenties op dit gebied is essentieel om de zorgkwaliteit te verbeteren en een vertrouwde en respectvolle relatie tussen zorgverleners en moslimcliënten te waarborgen. Wij als sector islamitische geestelijk verzorgers vinden samenwerking van groot belang om bij te dragen aan de emotionele, sociale en mentale gezondheid van deze doelgroep. Het is essentieel dat we hier de komende tijd extra aandacht aan besteden, zodat jongeren de juiste ondersteuning krijgen en zich gehoord en begrepen voelen in hun worstelingen en vragen.

Initiatieven voor Islamitische Geestelijke Verzorging

Het belang van een inclusieve, empathische en respectvolle benadering van zorg, waarbij rekening wordt gehouden met de culturele en religieuze behoeften van de patiënten is groot. In verband met een toenemende vraag naar moslim geestelijk verzorgers in de eerste lijn is dit een noodzaak geworden. Om ervoor te zorgen dat moslims toegang hebben tot de zorg die ze nodig hebben, is het essentieel dat alle Centra voor Levensvragen en andere zorginstellingen kunnen vertrouwen op de beschikbaarheid van islamitische geestelijke verzorgers. De begeleiding door geestelijke verzorgers in ziekenhuizen kan in de thuissituatie worden voortgezet. Wanneer iemand wordt ontslagen uit het ziekenhuis bijvoorbeeld, kunnen onze eerstelijns IGV'ers in thuis ondersteuning bieden als daar behoefte aan is.

Het lijkt ons waardevol om binnen onze zorgpraktijk meer bewustzijn te creëren over de geloofsbeleving en zingeving binnen de islamitische gemeenschap. Het versterken van onze competenties op dit gebied zal niet alleen de zorgkwaliteit verbeteren, maar ook bijdragen aan een vertrouwde en respectvolle relatie tussen zorgverleners en onze moslimcliënten in de maatschappij.

Daarom willen we initiatieven voorstellen om dit aspect van zingeving binnen CVL beter te belichten en bespreekbaar te maken, bijvoorbeeld door het organiseren van trainingen, workshops of het inzetten van interculturele deskundigen. We kijken ernaar uit om samen met u en andere betrokken partijen binnen de welzijns- en gezondheidssector te werken aan een inclusieve zorgomgeving waarin we recht doen aan de zingevingsbehoeften van al onze cliënten, ongeacht hun religieuze of culturele achtergrond.